

ODPIS

Sygn. akt VIII U 732/13

WYROK

W IMIENIU

RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 listopada 2014 r.

Sąd Okręgowy w Poznaniu VIII Wydział Ubezpieczeń Społecznych

w składzie : Przewodniczący del. SSR Maciej Nawrocki

Protokolant st. prot. sąd. Anna Narożna

po rozpoznaniu w dniu 7 listopada 2014 r. w Poznaniu

odwołania **S. K.**

od decyzji Zakładu Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

z dnia 19 grudnia 2012r., znak: (...)

w sprawie **S. K.**

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P.

o emeryturę

zmienia zaskarżoną decyzję w ten sposób, że przyznaje odwołującemu prawo do emerytury przy obniżonym wieku z tytułu pracy w warunkach szczególnych od dnia 1 grudnia 2012r.

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 19 grudnia 2012 r., znak (...), Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P., na podstawie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2009 r., Nr 153, poz. 1227) oraz rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.U. z 1983 r., Nr 8, poz. 43), po rozpoznaniu wniosku złożonego w dniu 3 grudnia 2012 r., odmówił S. K. przyznania emerytury.

Uzasadniając wskazał, iż wnioskodawca nie udowodnił do dnia 1 stycznia 1999 r. co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach. Na podstawie przedłożonych dokumentów Zakład uznał za pracę w szczególnych warunkach 14 lat, 11 miesięcy i 23 dni przypadające w następujących okresach:

- od 1 września 1975 r. do 31 marca 1976 r., gdzie wykonywał pracę traktorzysty wymienioną w wykazie A dział VIII poz. 3 pkt 1 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz Uchwale nr XXVIII/193/84 Zarządu Centralnego Związku RSP z dnia 15 marca 1984 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach,
- od 26 kwietnia 1979 r. do 31 października 1993 r., gdzie wykonywał pracę traktorzysty wymienioną w wykazie A dział VIII poz. 3 pkt 1 rozporządzenia rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz Uchwale Nr 24 Zarządu

Krajowego Związku Kółek i Organizacji Rolniczych z dnia 14 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach.

Organ rentowy nie uwzględnił natomiast okresu zatrudnienia od 2 stycznia 1979 r. do 14 kwietnia 1979 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Sp. z o.o. w G., Zakład w T.. Bowiem z żadnego dokumentu nie wynika zatrudnienie wnioskodawcy w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze. /vide decyzja w aktach ZUS/

Dnia 28 grudnia 2012 r., w formie i terminie przewidzianym prawem, **S. K.** złożył odwołanie od powyższej decyzji, wnosząc o ponowne przeliczenie lat pracy z tytułu wykonywania pracy w szczególnych warunkach. /vide odwołanie k. 3 akt/

Zakład Ubezpieczeń Społecznych II Oddział w P. w odpowiedzi na odwołanie przytoczył argumentację prawną i faktyczną zaprezentowaną w zaskarżonej decyzji oraz wniósł o oddalenie odwołania. Dodatkowo organ rentowy wyjaśnił, iż okres od 2 stycznia 1979 r. do 14 kwietnia 1979 r. nie został uwzględniony, gdyż odwołujący nie przedłożył świadectwa wykonywania pracy w szczególnych warunkach. /vide odpowiedź na odwołanie k. 7-9 akt/

Sąd ustalił następujący stan faktyczny:

Odwołujący S. K. urodził się w dniu (...) Nie jest członkiem OFE. (bezsporne; zeznania odwołującego – k. 53)

Odwołujący posiada łączny okres ubezpieczenia w ilości 25 lat okresów składkowych i nieskładkowych. (bezsporne)

W dniu 20 września 2011 r. odwołujący złożył pierwszy wniosek o przyznanie prawa do emerytury i to z tytułu pracy w warunkach szczególnych. Do wniosku odwołujący dołączył m.in.:

- świadectwo wykonywania pracy zaliczonej do pierwszej kategorii zatrudnienia z dnia 23 listopada 2004 r. sporządzone przez Rolniczą Spółdzielnię Produkcyjną (...) w L., z którego wynika, że w okresie od 1 września 1975 r. do 31 marca 1976 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę jako traktorzysta na stanowisku kierowcy ciągnika wymienionym w wykazie A dział VIII pkt 3 wykazu stanowiącego załącznik Nr 1 do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego oraz wzrostu emerytur i rent inwalidzkich dla pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze,
- świadectwo wykonywania pracy w szczególnych warunkach z dnia 7 grudnia 2004 r. wystawione przez Spółdzielnię Usług Rolniczych w T., w którym wskazano, iż w okresie od 26 kwietnia 1979 r. do 31 października 1993 r. stale i w pełnym wymiarze czasu pracy wykonywał pracę na stanowisku traktorzysty wymienioną w wykazie A, dział VIII poz. 3 rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. oraz uchwały Nr 24 Zarządu Krajowego Związku (...) z dnia 14 czerwca 1983 r. w sprawie prac wykonywanych w szczególnych warunkach w jednostkach Kółek Rolniczych.

Po analizie zgromadzonych dokumentów, organ rentowy decyzją z dnia 12 grudnia 2011 r. odmówił prawa do emerytury, stwierdzając brak wymaganych co najmniej 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

bezsporne; także dowód: akta emerytalne odwołującego

W dniu 3 grudnia 2012 r. odwołujący złożył ponowny wniosek o emeryturę w związku z wykonywaniem pracy w szczególnych warunkach. Do wniosku dołączył umowę o pracę z dnia 2 stycznia 1979 r. zawartą z (...) Spółdzielnią Pracy Zjednoczenie Oddział Terenowy w T., na podstawie której powierzono mu obowiązki pomocnika produkcji drzewnej.

Rozpoznając powyższy wniosek, decyzją z dnia 29 stycznia 2013 r. organ rentowy odmówił prawa do emerytury. Zakład uznał, iż odwołujący legitymuje się na dzień 1 stycznia 1999 r. stażem ubezpieczeniowym w ilości 25 lat, ale nie udokumentował on wymaganych 15 lat pracy w szczególnych warunkach.

bezsporne; także dowód: akta emerytalne odwołującego

W okresie od 2 stycznia 1979 r. do 14 kwietnia 1979 r. odwołujący był zatrudniony w Meblarskiej Spółdzielni Pracy (...) w B. Oddział T. (później Przedsiębiorstwo Produkcji (...) Sp. z o.o. w G.). Z dniem podjęcia zatrudnienia odwołującemu powierzono obowiązki pomocnika w produkcji drzewnej. Odwołujący pracował w maszynowni i klejarni, które znajdowały się na jednej hali, a następnie był korytarz, gdzie znajdowała się polerownia i lakiernia. Zajmował się szlifierką suchej deski, a także polerowaniem i szlifowaniem. Meble były wykonywane na wysoki połysk. Ponadto odwołujący wykonywał okleinowanie mebli. Czyścił krawędzie, okleinował na prasie klejem mocznikowym i czyścił klockiem krawędzie okleiny. Odbierał też płyty meblowe z maszyny, która cięła deski. Z jednej strony były one wkładane przez pracownika, a drugiej strony kolejny pracownik odbierał przycięte deski. Natomiast okleinowanie polegało w pierwszej kolejności na nałożeniu pędzlem kleju na krawędź mebla, a następnie ręcznym przyłożeniu okleiny. Później brzegi mebla odwołujący czyścił papierem ściernym. Kolejnym krokiem było włożenie ich na specjalną maszynę, która ścisła i przytrzymała okleinę w wysokiej temperaturze. Przy okleinowaniu używano się kleju mocznikowego, który był toksyczny. W trakcie podgrzewania płyt powstawały opary, które drażniły oczy i gardło. Odwołujący pracował na oklejarce co najmniej 10 dni.

dowód: dokumenty z akt osobowych (k. 25), w tym świadectwo pracy z dnia 14.04.1979 r., umowa o pracę z dnia 02.01.1979 r.; zeznania świadka J. W. (k. 49-50); zeznania odwołującego (k. 33, 49v, 53)

W (...) Spółdzielni Pracy w T. był także zatrudniony świadek J. W. w okresie od 2 września 1968 r. do 30 kwietnia 1993 r. jako brygadzysta pracował z odwołującym na jednej hali.

dowód: akta rentowe świadka J. W. (k. 27); zeznania świadka J. W. (k. 49-50)

Powyższy stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie zgromadzonych dokumentów, jak i zeznań odwołującego oraz przesłuchanego w niniejszej sprawie świadka.

Oceniając powyższy stan faktyczny Sąd uznał za wiarygodne w całości dokumenty zawarte w aktach pozwanego organu rentowego, albowiem zostały one sporządzone przez kompetentne organy, w zakresie przyznanych im upoważnień i w przepisanej formie. Ponieważ nie były one kwestionowane przez żadną ze stron postępowania i nie wzbudziły wątpliwości Sądu co do ich autentyczności bądź prawdziwości zawartych w nich twierdzeń, nie było podstaw, ażeby odmówić im wiary. W szczególności skład orzekający uznał za w pełni wiarygodne dokumenty dotyczące zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy w T.. Strona pozwana dokumentów tych nie zakwestionowała.

Za spójne i konsekwentne należało uznać zeznania J. W., który potwierdził fakt pracy odwołującego przy okleinowaniu mebli przez większość okresu jego zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy w T. w czasie od dnia 2 stycznia 1979 r. do dnia 14 kwietnia 1979 r.. Jego zeznania były jasne, rzeczowe, przekonujące. Sąd nie dopatrywał się okoliczności przemawiających za tym, aby przyjąć, że chcąc zeznać na korzyść odwołującego podawał nieprawdę.

Za w pełni wiarygodne Sąd uznał zeznania odwołującego, które tworzyły zwartą i logiczną całość oraz korespondowały z pozostałym materiałem dowodowym zgromadzonym w niniejszej sprawie, w tym z dokumentami oraz zeznaniami przesłuchanego świadka. W sposób przekonujący i rzeczowy odwołujący wyjaśnił na czym polegała jego praca przy okleinowaniu mebli.

Sąd zważył, co następuje:

Przyznawanie emerytur dla osób urodzonych tak jak odwołujący po 31 grudnia 1948 r. reguluje art. 184 ustawy z 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2013 r., poz. 1440).

Zgodnie z tym przepisem emerytura przy obniżonym wieku przysługuje ubezpieczonym, którzy łącznie spełnią poniższe wymogi :

- mężczyzna osiągnie wiek lat 60,
- w dniu wejścia w życie ustawy, czyli na dzień 1.01.1999 r. posiada:
  - a) okres składkowy i nieskładkowy w ilości co najmniej 25 lat,
  - b) z czego co najmniej przez 15 lat wykonywał pracę w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze
- nie przystąpił do otwartego funduszu emerytalnego, a jeżeli przystąpił – złoży wniosek o przekazanie zgromadzonych środków na rachunku za pośrednictwem Zakładu na dochody budżetu państwa.

Bezsporne w niniejszej sprawie było to, iż:

1. odwołujący w dniu 21 października 2011 r. ukończył 60 lat,
2. na dzień 1.01.1999 posiada ponad 25 lat stażu ubezpieczeniowego,
3. nie przystąpił do OFE.

Sporne natomiast w sprawie było to, czy odwołujący legitymuje się 15 letnim stażem pracy w warunkach szczególnych – organ rentowy nie uwzględnił bowiem okresu zatrudnienia od 2 stycznia 1979 r. do 14 kwietnia 1979 r. w Przedsiębiorstwie Produkcji (...) Sp. z o.o. w G. (wcześniej (...) Spółdzielnia Pracy Zjednoczenie w B. Oddział T.).

Zatrudnienie w szczególnych warunkach czy w szczególnym charakterze interpretuje się tak, jak to było wymagane w przepisach dotychczasowych do nabycia emerytury w obniżonym wieku. Przepisami dotychczasowymi w rozumieniu art. 184 ust. 1 pkt 1 cyt. ustawy jest rozporządzenie Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub szczególnym charakterze (Dz. U. Nr 8, poz.43 ze zm.) wraz z załącznikiem do tego rozporządzenia.

Na podstawie § 2 powoływanego rozporządzenia okresami pracy, uzasadniającymi prawo do świadczeń na zasadach określonych w rozporządzeniu, są okresy, w których praca w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze jest wykonywana stale i w pełnym wymiarze czasu pracy obowiązującym na danym stanowisku pracy.

Zgodnie z § 1 ust. 1 cyt. rozporządzenia – rozporządzenie stosuje się do pracowników wykonujących prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, wymienione w § 4-15 rozporządzenia oraz w wykazach stanowiących załącznik do rozporządzenia, zwanych dalej "wykazami". W wykazie tym są wymienione m. in.:

w dziale VI zatytułowanym w leśnictwie, przemyśle drzewnym i papierniczym

pod poz. 7 prace w klejowniach z użyciem klejów zawierających rozpuszczalniki organiczne.

Równocześnie w Zarządzeniu Nr 16 Ministra Rolnictwa, Leśnictwa i Gospodarki Żywnościowej z dnia 31 marca 1988 r. w sprawie stanowisk pracy, na których wykonywane są prace w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz.Urz. MRiRW z 1988 r., nr 2, poz. 4)

pod poz. 7 „prace w klejowniach przy użyciu klejów zawierających rozpuszczalniki organiczne”

w pkt 5 wskazano stanowisko „operatora urządzeń do okleinowania”.

Zgodnie z § 2 ust. 2 rozporządzenia z dnia 7 lutego 1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze (Dz. U. 1983 Nr 8 poz. 43 ze zm.) okresy pracy w szczególnych warunkach, na podstawie posiadanej dokumentacji, stwierdza zakład pracy w świadectwie wykonywania prac w szczególnych warunkach lub w świadectwie pracy. Jednakże, judykatura pozwala na dowodzenie w inny, niż wskazany w § 2 ust. 2 cytowanego rozporządzenia, że praca była wykonywana w szczególnych warunkach. Jak

bowiem wskazał Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 27 maja 1985 r. III UZP 5/85, LEX nr 14635 w postępowaniu przed okręgowymi zakładami pracy i ubezpieczeń społecznych w sprawach o świadczenia emerytalno-rentowe dopuszczalne jest przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków na okoliczność zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, jeżeli zainteresowany wykaże, że nie może przedstawić zaświadczenia z zakładu pracy z powodu likwidacji zakładu pracy lub zniszczenia dokumentów dotyczących takiego zatrudnienia. Przeprowadzenie dowodu z zeznań świadków nie jest dopuszczalne w postępowaniu przed organem rentowym (teza powołanej uchwały SN). Jak wskazał bowiem Sąd Najwyższy w uzasadnieniu uchwały z dnia 27 maja 1985 r., Sąd jest uprawniony do przeprowadzenia dowodu ze świadków na okoliczność takiego zatrudnienia – jeżeli okaże się, że jest to konieczne dla wszechstronnego wyjaśnienia okoliczności sprawy. Dowód z zeznań świadków podlega ocenie Sądu na tle okoliczności sprawy i treści zebranego materiału dowodowego. Nie można bowiem – podkreśla SN – przypisać ustawodawcy zamiaru, ażeby tak istotne kwestie, mające wpływ na ustalenie prawa do świadczeń emerytalno – rentowych, powierzył tylko zakładom pracy, skoro jest notoryjnie znane, że zakłady pracy często nie posiadają dokumentacji z uwagi na upływ czasu, reorganizację lub zniszczenie z innych przyczyn. Prowadziłoby to w wielu przypadkach do przyznania pracownikom, którzy byli zatrudnieni w warunkach szczególnych lub w szczególnym charakterze, zaniżonych świadczeń, a nawet pozbawienia świadczeń. Podobny pogląd wyraził Sąd Najwyższy w uchwale z dnia 21 września 1984 r. III UZP 48/84, LEX nr 14630 oraz w uchwale z dnia 10 marca 1984 r., III UZP 6/84, LEX nr 14625 : „okresy zatrudnienia w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze, przewidziane rozporządzeniem Rady Ministrów z dnia 7.02.1983 r. w sprawie wieku emerytalnego pracowników zatrudnionych w szczególnych warunkach lub w szczególnym charakterze mogą być ustalane w postępowaniu odwoławczym także innymi środkami dowodowymi niż dowód z zaświadczenia zakładu pracy.”

Przenosząc powyższe rozważania Sądu Najwyższego na grunt sprawy niniejszej należy stwierdzić, że odwołujący przedstawił dowody na wykonywanie pracy w szczególnych warunkach w rozmiarze większym niż to wynika z ustaleń organu rentowego. Do okresu pracy w szczególnych warunkach należało zaliczyć okres zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy w T.. W okresie tym odwołujący został zatrudniony na stanowisku pomocnika w produkcji drzewnej, jednakże z przeprowadzonego w niniejszej sprawie postępowania dowodowego wynika, iż wykonywał on prace polegające na okleinowaniu mebli za pomocą specjalnej maszyny, która ścisła i przytrzymywała okleinę w wysokiej temperaturze. Przy okleinowaniu używał się kleju mocznikowego, który był toksyczny. Swoją pracę odwołujący wykonywał na dziele klejarnia i maszynownia, które znajdowały się na jednej hali. Powyższe okoliczności zostały potwierdzone przez J. W., który był brygadzystą. Opisywane czynności odwołujący wykonywała stale i w pełnym wymiarze czasu pracy przez okres co najmniej 10 dni (wedle własnych zeznań), albo nawet przez większość okresu zatrudnienia w Spółdzielni (wedle zeznań świadka J. W.).

Podkreślić przy tym należy, iż dla oceny, czy pracownik pracował w szczególnych warunkach, nie ma istotnego znaczenia nazwa zajmowanego przez niego stanowiska, tylko rodzaj powierzonej mu pracy. Praca w szczególnych warunkach to praca wykonywana stale (codziennie) i w pełnym wymiarze czasu pracy (przez 8 godzin dziennie, jeżeli pracownika obowiązuje taki wymiar czasu pracy) w warunkach pozwalających na uznanie jej za jeden z rodzajów pracy wymienionych w wykazie stanowiącym załącznik do rozporządzenia Rady Ministrów z dnia 7 lutego 1983 r. (por. wyroki Sądu Najwyższego: z 22 stycznia 2008 r., I UK 210/07; z 6 grudnia 2007 r., III UK 66/07; z 4 października 2007 r., I UK 111/07; z 19 września 2007 r., III UK 38/07; z 14 września 2007 r., III UK 27/07).

Powyższe oznacza zatem to, iż odwołujący spełnił trzeci z warunków przyznania prawa do emerytury w obniżonym wieku emerytalnym, czyli 15 lat pracy w warunkach szczególnych, uwzględniając do uznanych przez organ rentowy okresów, tj. od 1 września 1975 r. do 31 marca 1976 r. i od 26 kwietnia 1979 r. do 31 października 1993 r. [łącznie 14 lat, 11 m-cy, 23 dni], część okresu zatrudnienia w (...) Spółdzielni Pracy w T. od 2 stycznia 1979 r. do 14 kwietnia 1979 r. [co najmniej 10 dni].

Przy ustaleniu, że odwołujący wykazał 15 lat pracy w warunkach szczególnych orzeczono jak w wyroku na podstawie w/w przepisów i art. 477¹⁴ § 2 k.p.c. i przyznano mu prawo do wcześniejszej emerytury od dnia 1 grudnia 2012 r., tj. od pierwszego dnia miesiąca, w którym został zgłoszony wniosek.

/-/ Maciej Nawrocki